HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מי שזמן אצלו אורחים. מעיר אחרת ויבואו אצלו על ידי ערוב: **לא יוליכו.** לאחר סעודה מנות בידם לביתם לסעודת הלילה: **אלא אם כן זכה להם.** ע"י אחר: **מנותיהם מערב יו"ט.** שמסרם בעל הבית זה לאדם אחר במשיכה ואמר לו זכה במנות הללו לפלוני ולפלוני דזכין לו לאדם שלא בפניו והיו שלהם מבעוד יום לילך כרגליהם: **גמ' אם הכנים ברשות.** שורו וקדרותיו ופירותיו לאחר חברו בעל חצר חייב בזקין וישא דהך מתני' בבבא קמא דכי אמר ליה עול עול ואנטר קאמר ליה: **לימא.** הך פלוגתא דהכא כי הך אלא משום דאמר רב הלכה כרבנן דקיימי ברשותיה לענין שמירה הוא הדין לתחומין: **אמר לך רב.** בהך אלא דאמרי אפי' לרבי דאילו רבי לא פליג אלא בדלא פריש אלא עול אמתא אמר ליה וסבר רבי עול ואנטר את קאמר ליה אבל מפקיד פירות דהכא לאו בסתמא עסקינן אלא בדקביל לנטירותא: **ושמואל אמר אינא דאמרי.** בהא אפי' לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן התם דקיימי ברשות בעל חצר אלא לענין שמירה דכיון דסגיא להו דמסתמא עול ואנטר לך קאמר ליה כ"ש דבעל השור מינח ניחא ליה דמוקי שורו ברשותו דבעל חצר לשמרו דאי מזיק האי שור לבעל חצר לא מיחייב עליה אבל הכא לענין תחומין מי ניחא ליה לאינים כו': **תנן ואם עירב הוא פירותיו כמוהו.** אלמא כרגלי המפקיד נינהו: **שיחד לו קרן זוית.** דאושליה ביתא הלכך ברשות המפקיד הן אבל הכא דמשכן שומר וקבל עליו שמירתן הרי הן כרגליו: **אל"כ וכו'.** וכי זכה מיהא מוליכין והרי בידו הופקדו לאחר זכיה וש"מ כרגלי המפקיד הן: **זכה שאני.** שהרי כל עצמו לא עשה אלא להוליאו משביתתו ולהעמידו בשביתה שלהן וברשותן: **אלא בשרא בעברא דדשא.** בבית אושפיזכיה שנתנו לו טובאי העיר מבעוד יום והוא היה בן עיר אחרת שמערבין לו לבוא לכאן: ה"ג **א"ל אם אם אנים זיל שקיל ואי אינהו אנו לך.** לערכך לא תשקול להוליכן לעירך ולקמייה מפרש טעמא ואזיל: **שאני עברא דדשא.** כלומר שאני הכא דתליגינו איהו גופיה בעברא דדשא והם לא קבלוהו מידו לשמרו דכמי שיחד לו קרן זוית דמי: **א"ל רב הלל לרב אשי ואי אינהו אנו ליה לא שקיל והאמר שמואל שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם.** אלמא כיון דאוקמיה במשכנתו ברשות כל מי שיקנהו מותר הקונה להוליכו למקומו והכא נמי הא ברשותיה אוקמיה במשכנתו ברשות כל מי שיקחנו: **א"ל רבינא לרב אשי ואי אינהו אנו ליה לא שקיל והא"ר יוחנן הלכה כר' דוסא.** דאמר הרי הוא כרגלי הרועה אלמא כיון דאין רועה בעיר אלא הוא ואנן סהדי דכל מי שיש לו בהמה דעתו שתהא כרגליו אמרינן בתריה אזלה וכל שכן הכא דאוקמוה בהדיא בברשותיה ואדעתא דידיה תנו ליה: **כרגלי הבעלים.** וכיון דלגרכו תלאוה שם הוה ליה איהו בעלים: **אלא שאני רב חנא בר חנילאי כו'.** וטעמא לאו משום תחומין אלא רב הונא דאורי ליה הכי תלמידיה דרב הוה ורב אמר בשחיטת חולין (חולין דף לה.) בשר כיון שנתעלם מן העין אסור ואפי' תלוי ביתא בבית ישראל ורב חנא אגב טרדא דשמעתיה משכח שאר עסקיו: **וה"ק ליה.** רב הונא: **אי אם אנים.** מידי דעביד אינים בידיה לא מנשי ולא משא דעתיה: **ואי אינהו אנו לך.** אתה לא היה דעתך לכך והם אינם זהיריים בשלך ואסתא דעתייהו ולא תשקול. לשון אחר משום מוקצה: **מתני' אין משקין ושוחטין את המדבריות.** משום מוקצה וגמרא אמאי נקט משקין: **גמ' מלאה אגב אורחיה.** דתנא דה"ל לאורויי בבהמות מי מותרת ומי אסורה נקט אורחיה בלישנא דמשמע מינה מילתא חדתי בדרך ארץ: **משום סרכא דמשכא.** שתהא נוחה להפשיטה שהוא נדבק יותר מדאי בבשר: **ונכנסות.** במרחשון: **ברביעה.** תמריס שאין מתבשלות בתוכן לעולם וגודרין אותן מהאילן ועושין להן חותלות הן כלי כפות תמריס וכונסין אותן לתוכן ומתבשלות: **מהו.** לאכול מהן ביום טוב: אלא

[**אלא אם כן זכה להן.** תימה ל"ל זכה אפי' בירר חלק כל אחד ואחד[א] נמי מידי דהוה אשואל[ב] דאמרינן לעיל (דף לח.) אע"פ שלא נתנו לו אלא ביו"ט וכו' וי"ל[ג] דשואל דעתיה טפי אכלי מאורחים על מנות][ד]: **[תנן ואם עירב הוא פירותיו כמוהו.** מריש דקתני ואם ערבו בני אותה עיר לא יציאו לא מלי למידק דאיכא למימר דלא ערבו הנפקיס][ה]: **פצעילי תמרה.** פ"ה תמריס שאינם מתבשלין בתוכן לעולם וגודרין אותן מן הדקל ועושין להם חותלות וכונסין[ו] לתוכן ומתבשלות ומבעיא לר"ש מהו לאכול מהן ביו"ט ולא נהירא דפצעילי תמרה לא משמע הכי אלא פירושו דהוי פגי תמרה שסופן להיות נגמרין ומתוקין יפה יפה ועליין לא נתבשלו ופולעין אותם אחת לשנים[ז] בסכין ומעלין אותן לגג ליבשן[ח] ולא הוו כגרוגרות וצמוקין[ט] דלא דחינהו בידיס דלא היו לאוין מעולם[י]:

הדרן עלך משילין וסליקא לה מסכת ביצה

קרן זוית ת"ש מי שזמן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אא"כ זכה להם מנותיהם מערב יו"ט ואי אמרת כרגלי מי שהפקידו אצלו כי זכה להם ע"י אחר מאי הוי ה"נ כיון שזכה להם ע"י אחר כמי שיחד לו קרן זוית דמי ואיבעית אימא זכה שאני רב חנא בר חנילאי תלא בשרא בעברא דדשא אתא לקמיה דרב הונא א"ל אי את תלית זיל שקיל ואי אינהו תלו לך לא תשקול ואי איהו תלא מי שקיל והא [ז]רב הונא תלמיד דרב הוה ואמר רב כרגלי מי שהפקידו אצלו שאני עברא דדשא דכמי שיחד לו קרן זוית דמי א"ל רב הלל לרב אשי ואי אינהו תלו ליה לא שקיל [ח]והאמר שמואל שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם א"ל רבינא לרב אשי ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והאמר [ט]רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' דוסא א"ל רב אשי לרב כהנא ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והתנן[י] הבהמה והכלים כרגלי הבעלים אלא שאני רב חנא בר חנילאי דגברא רבה הוא וטריד בשמעתיה וה"ק ליה אי את תלית אית לך סימנא בגוויה ולא מסחת דעתך מניה זיל שקול ואי אינהו תלו לך מסחת דעתך ולא תשקול: **מתני'** [יא]אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות אלו הן בייתות הלנות בעיר מדבריות הלנות באפר: **גמ'** למה לי למימר משקין ושוחטין מילתא אגב אורחיה קמ"ל [יב]דלשקי אינש בהמתו והדר לשחוט משום סרכא דמשכא [יג]ת"ר [יד]אלו הן מדבריות ואלו הן בייתות מדבריות כל שיוצאות בפסח ורועות באפר ונכנסות ברביעה ראשונה ואלו הן בייתות כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום רבי אומר אלו ואלו בייתות הן אלא אלו הן מדבריות כל שיוצאות ורועות באפר ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ומי אית ליה לרבי מוקצה והא בעא מינה ר' שמעון בר רבי מרבי [טו]פצעילי תמרה לר"ש מהו א"ל [יז]אין מוקצה לר"ש אלא

[א] ב"ק מז: נט: ב"מ פא., ב) [שבת קכח.], ג) לעיל לח., ד) [לעיל לז:], ה) לעיל לז., ו) שבת מה: קמ., ז) שבת מה: [מוספתא פ"ד], ח) שבת מה.,

מוסף רש"י

אם הכנים ברשות בעל החצר חייב. משנה היא בפרק שור שנגח את הפרה (מז.) בקדר שהכנים קדרותיו ובגדן שורו של בעל הבית או הכנים שורו וגגמו שורו של בעל הבית או שהכנים פירותיו ואכלתן בהמתו, בעל החצר חייב בנזקו, כי אמר ליה עול, עול ואנטר לך קאמר ליה, והוא הדין הנח שתמת בשוק (ב"מ פא:). **רבי אומר לעולם אינו חייב.** דעול ואיב ואנטר לך קאמר, וה"ה להנח שתמת בשוק (שם). **שור של פטם.** שמפטם שוריס לעמוד, **הרי הוא כרגלי כל אדם.** אפילו בן עיר אחרת שבא לכאן ע"י עיבור, מוליכו למקומו, דכיון דאורחיה לזבוניה, מאתמול אוקמיה ברשותיה דמאן דאמר לאמר חבין ליה (לעיל לח.). **הבהמה והכלים כרגלי הבעלים.** שהשואל או לוקח בהמה או כלים מתבני ביום טוב, אינו יכול להוליכם אלא למקום שהבעלים הראשונים מומחין לילך שם, ואם עירבו לאפון לא יוליכו זה לדמוס (ערובין צז:) ואם לא ערב יש לה אלפים לכל רוח העיר (לעיל לז.) כשם שאין אדם יכול לילך ביו"ט אלא עד תחום שבת, כך בהמתו אינה יכולה לילך חוץ לתחום, וכלים נמי אין לו רשות לשגרם חוץ לתחום (האורח ח"א סי' שם). אין משקין ושוחטין. דרך להשקות בהמה לפני שחיטה שתהא נוחה להשחט (שבת מה:) אורחא דמילתא נקט (שם קנז). **את המדבריות.** הבריות (שם מה:) שרועות באפר תמיד ולנות בתוך התחום (שם קנז.). **פצעילי תמרה.** תמרים הנלקטים קודם ביטולן וכונסין אותם בכלים שעושין מלולבין והן מתבשלות מאליהן, מהו לאכול מהן קודם ביטולן, מי מודה בהן דמוקצות הן כגרוגרות וצימוקין או לא (שבת מה:).

מוסף תוספות

א. שאומר מנה זו אתן לפלוני ומנה זו לפלוני הרי זה לגבייה כמזכה להן. רשב"ם. **ב.** כלי מחבירו בע"ש דאמר ר' יוחנן דהרי הוא כרגלי השואל. **שם. ג.** דדעת המשאיל והשואל בכך. רשב"ם. **ד.** אע"פ שדעת בעל הבית בכך אין דעת האורחים סומכת בכך לפי שאינם יודעים אי זו מנה ייחד לכל אחד ואחד מהם. **שם. ה.** הא ערב אותו שהיו מופקדין אותן מביאין אצלו דכרגליו הן. רשב"ם. **ו.** אותם בסלים שעושין מלולבין והן מתבשלות מאליהן. כש"י **שבת מה:** ד"ה פצעילי. **ז.** מלשון המפצע זתים שהיו מפצענין התמרים כדי להתבשל. רשב"ם. **ח.** ולאחר פצועיהן מתקלקלין, ולפיכך היה סבור לדמותם לגרוגרות וצמוקים, ואפ"ה אמר לי' רבי שאין דומין לגרוגרות וצמוקין דהנך מתקלקלים ביותר וחזרו ומשביחין. **שם. ט.** שהיו מתחלה ראויין לאכילה והוא דחה אותם בידים לייבשן ושוב אינן ראויין עד שייבשו. **שיטה. י.** ואיכא דאכיל מינייהו. **שם.**

רבינו חננאל

איתמר המפקיד פירות אצל חבירו, רב אמר כרגלי המופקדין אצלו ושמואל כרגלי המפקיד. לימא אזדו לטעמייהו דתנן בב"ק בפרק שור שנגח את הפרה, אם הכניס ברשות, בעל חצר חייב, רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור, ואיתמר אמר רב הונא אמר רב הלכה כחכמים, ושמואל אמר הלכה כרבי, אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לר' עד כאן כו', וכבר פירשנוהו במקומו. והא דתנן אם עירב פירותיו כמוהו, דשמעינן מינה כרגלי המפקיד, אוקמה רב בדיחד להן [קרן זוית] ולא קיבל להיות מופקדין בעליו עומדין. **רב חנא בר חנילאי תלא בישרא בעיברא דדשא.** והפקידו אצל בעל הבית בערב יו"ט, ואתא ביו"ט לגבי רב הונא, וא"ל מהו למישקליה ולמיזל היום בתחום שלי, א"ל אי אנת תלית ליה בעיברא דדשא מוכחא מילתא דלא אפקדתיה לגבי מריה דביתא, ואע"ג דאמר רב כרגלי המופקדין אצלו בכי האי גוונא מודי רב דהוא כרגלי המפקיד, ואי אנת אפקדתיה גבייהו ואינהו תלו לא תשקול. **ואקשינן** וכי האי גוונא אי אינהו תלו, **והאמר שמואל שור של פטם כרגלי כל אדם,** דכיון דמכרזי עליה כל אדם דעתיה עילויה, וכ"ש זה שכבר קנה. א"ל רבינא לרב אשי [ג] ואי הוו איהו תלי שקיל, **והא"ר יוחנן הלכה כר' דוסא** דאמר הלוקח בהמה מחבירו מעיו"ט אע"פ שלא נתנה לרועה אלא ביו"ט הרי הוא כרגלי הרועה, ואוקימנא ברועה אחד. א"ל רב אשי לרב כהנא ואי אינהו תלו לא שקיל, **והתנן** השואל כלי מחבירו מערב יו"ט כרגלי השואל, הנה אע"פ שהן ברשות המשאיל כרגלי השואל הן. **ואסיקנא** אלא רב הונא הכי קאמר, רב חנא בר חנילאי גברא וטריד בשמעתיה

נח א מיי' פ"ה מהל' מ"מ סימן שלז סעיף ים: **נט ב** מיי' פ"ג מהל' מקוה ממון הלכה יד [ופ"ז הלכה ה] סמג עשין סו טור ש"ע מ"מ סימן שג סעיף ג [וסימן שלז סעיף ה ועי' בהג"ה בסימן רלא סעיף ג]: **ס** ג מיי' פ"ה מהלכות יו"ט הלכה יג טוש"ע מ"מ סי' שלז סעיף יח: **סא** ד ו מיי' פ"ג מהלכות יו"ט הל' ג סמג לאוין עה טוש"ע מ"מ סימן תלז סעיף ב וסימן תלח סעיף ג: ה [טוש"ע י"ד סימן לט סעיף יג וש"ך שם]: **סב** ז מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע מ"מ סימן שי סעיף ב:

הוא, אי איהו תלא גלי דעתיה דכי יהיב סימנא שקיל ליה ולא מסח דעתיה, ואי אינהו תלו חייש דלמא מחלפי ליה [ב] ומסח דעתיה מיניה. מי שזימן אצלו אורחין לא יוליכו בידם מנות אא"כ זכה להן במנותיהן מערב יו"ט. [מתני'] אין משקין ושוחטין המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות. למה לי למיתנא משקין, מילתא אגב אורחיה קמ"ל דלישקי אינש והדר לישחיט, מ"ט דכי איכא סירכא משמטא [ג]. ת"ר אלו הן מדבריות שיוצאות ורועות בא'[פר] [ב]פסח ונכנסות ברביעה [ראשונה]. בייתיות שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום. ר' אומר אילו ואילו בייתות הן, אלו הן מדבריות

א) נראה דל"ל ואי אינהו תלו ליה לא שקיל. ב) נראה דרבינו ז"ל ס"ל דכיון דמסח דעתיה מינה אסור משום מתמוון וכן פי' הרב המאירי ז"ל בשם המפרשים ז"ל ואולי דכיון על דרבינו ז"ל. ג) כ"ה גי' הרי"ף ז"ל ועי' בש"ך יו"ד סימן ל"ט ס"ק ל"ב.